SIR Publishers
CENTER FOR INTERNATIONAL SCIENTIFIC PUBLICATIONS
JOURNAL OF VETERINARY SCIENCE
ISSN(Online): 2984-7966
SJIF Impact Factor | (2023): 5.154 |
Volume-6, Issue-5, Published | 20-12-2023 |

KAMBAG‘ALIKNI BARTARAF ETISH BO‘YICHA ERISHILGAN NATIJALAR

https://doi.org/10.5281/zenodo.10409421

Do‘stiyorov Mirabbos Erkin o‘g‘li
Samarqand davlat veterinariya meditsinasi chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti, Iqtisodiyot fakulteti talabasi
ilmiy rahbar: **Javmanov Jamshed Abdusamatovich**
Samarqand davlat veterinariya meditsinasi chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti, Iqtisodiyot va buxgalteriya hisobi kafedrasi assistenti
jamshed.abdusamatovich@mail.ru

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada aholini kambag‘allikdan chiqarish bo‘yicha bajarilgan ishlar va ularning natijalari hamda 2021-2022 yillarda Narpay tumanida aholi uchun ajratilgan imtiyozli kreditlar tahlil qilingan.

Kalit so‘zlar

kambag‘allik, iqtisodiy rivojlanish, imtiyozlik kreditlar, raqobat, mikrofirma, mini-klaster

АННОТАЦИЯ

В данной статье анализируются проделанная работа по выводу населения из бедности и ее результаты, а также льготные кредиты, выделенные населению Нарпайского района в 2021-2022 годах.

Ключевые слова

бедность, экономическое развитие, льготные кредиты, конкуренция, микрофирма, мини-кластер.

ABSTRACT

This article analyzes the work done to lift the population out of poverty and its results, as well as preferential loans allocated to the population of the Narpai district in 2021-2022.

Key words

poverty, economic development, preferential loans, competition, microfirm, mini-cluster.

O‘zbekiston iqtisodiy rivojlanish davomida barcha sohalarda bo‘lgani kabi oilaviy tadbirkorlik sohasida ham katta o‘zgarishlar ustida ishlab sezilarni natijalarga erishib kelmoqda. Bozor munosabatlariga o‘tishning asosiy sharti ko‘p

oʻkladli iqtisodiyotni va raqobat muhitini shakllantirishning huquqiy, tashkiliy shart-sharoitlari vujudga kelishidan iboratligi uchun ushbu davrda xususiylashtirishga va tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishga katta eʻtibor qaratildi. Iqtisodiy islohotlarni chuqurlashtirishda bozor muhitini yuzaga keltirishning asosiy omillaridan biri kichik biznesni rivojlantirish boʻldi. Uning turli yoʻnalishlaridan biri boʻlgan oilaviy tadbirkorlikka ham katta eʻtibor berilmoqda. Har bir oila oʻzi yuqori darajada foyda olish bilan birga, u jamiyat uchun zarur boʻlgan mahsulotlarni ishlab chiqaradi va xizmat turlarini yaratadi, mamlakat uchun yangi boʻlgan bozorlarni yaratadi, aholini ish bilan band qilishda hissa qoʻshadi, boshqa tashkilot va oilalarda ishlab chiqarilgan mahsulotlar va yaratilgan xizmatlarni isteʻmolchisi sifatida yuzaga chiqadi, maʻlum turdagi soliqlarni toʻlab mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishga hissa qoʻshadi. Ushbu vazifalarni bajarish davomida yaqin yillarda mamlakat iqtisodiyotida kichik biznes va xususiy tarmoq koʻlami hamda hajmi salmoqli darajada oʻsdi. Oilaviy tadbirkorlik bilan shugʻullanayotgan oilalar soni va shunga mos ravishda uning yalpi ichki mahsulotdagi ulushi ortib bormoqda.

Oilaviy tadbirkorlik sohasida oʻtkazilgan tahlillar mamlakatimiz va uning hududlarida aholini tadbirkorlikka jalb qilish, yangi ish oʻrinlarini yaratish, bandlikni taʻminlash, oʻzini-oʻzi band qilishga harakat qilayotgan fuqarolarga amaliy yordam koʻrsatish, mehnat resurslaridan samarali foydalanish kabi yoʻnalishlarda hali foydalanilmayotgan imkoniyatlar mavjudligini koʻrsatdi. Shu kamchilikni toʻgʻirlash va foydalanilmayotgan imkoniyatlardan samarali foydalanishni yoʻlga qoʻyish maqsadida mamlakatimizda “Har bir oila - tadbirkor” Dasturi qabul qilindi. “Har bir oila – tadbirkor” Dasturining asosiy yoʻnalishlari qatorida quyidagilar belgilandi:

1. Tadbirkorlik bilan shugʻullanishni ixtiyor etgan aholiga imtiyozli kreditlar ajratish. Ular tomonidan tadbirkorlik faoliyatini tashkil etish va amalga oshirishning har bir bosqichida amaliy yordam koʻrsatilishini taʻminlash. Bunday amaliy yordam barcha mutasaddi tashkilotlar tomonidan amalga oshiriladi.

2. Aholiga tadbirkorlik koʻnikmalarini oʻrgatish va faoliyat turini tashkil etishda amaliy yordam koʻrsatish.

3. Tadbirkorlik subyektlarini faoliyatini kengaytirishga amaliy yordam berish orqali qoʻshimcha ish oʻrinlari yaratish.

4. Mikrofirmalarni, kichik hajmda ishlab chiqaruvchi subyektlar va kasanachilik boʻyicha tadbirlarni amalga oshirish uchun moliyaviy yordam berish. Aholiga qoʻshimcha daromad ishlab topish imkoniyatini yaratish.

5. Mahallalarda mini-klasterlar tashkil etish. Bunda tadbirkorlik sohasida ijobiy natijalarga erishgan tajribali tadbirkorlarga bunday faoliyatni yangidan boshlayotgan tajribasi kamroq boʻlgan oilalarni biriktirish.

6. Oilaviy tadbirkorlarga ko'rsatiladigan xizmatlar ko'lamini kengaytirish. Ular tomonidan ishlab chiqarilayotgan mahsulotlarni savdosini tashkil etuvchi bozor infratuzilmasi obyektlari, xizmat ko'rsatish va savdo shoxobchalarini barpo etish.

7. Bo'sh turgan yer maydonlarini yangi tashkil etilayotgan tadbirkorlik subyektlariga berish. Aholi uchun qo'shimcha ish o'rinlari va daromad manbalarini yaratish.

8. Davlat ro'yhatidan o'tmasdan faoliyat olib borayotgan tadbirkorlarni aniqlash va ular faoliyatini qonuniylashtirishda yordam ko'rsatish.[1]

2021-yilda Narpay tumanida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 27-martdagi PQ-4498-sonli qaroriga asosan ajratilgan imtiyozli kreditlar to'g'risida[2] *(5-jadval)*

№	Ajratilgan imtiyozli kreditlar maqsadi	Bank nomi					
		Agrobank ATB Narpay filali		Mikrokreditbank ATB Oktosh BXM		Xalq banki ATB Narpay filiali	
		Soni	So'mmasi, *(mln.so'm)*	Soni	So'mmasi, *(mln.so'm)*	Soni	So'mmasi, *(mln.so'm)*
1	Aylanma mablag'larni to'ldirishga	8	201,2	2	47,8	6	143,5
2	Asalarichilik	21	483,5	X	X	10	230,5
3	Baliqchilik	12	102,3	X	X	4	66,8
4	Bog'dorchilik	19	521,4	X	X	16	400,0
5	Avtomobillarga texnik xizmat ko'rsatish	4	79,9	5	115,6	11	254,3
6	Issiqxona	227	5457,2	5	120,1	191	4588,5
7	Ishlab chiqarish yo'nalishi	189	6244,5	X	X	140	4625,6
8	Qishloq xo'jaligi texnikasi va asbob-uskunalari	247	4561,9	54	997,3	213	3934,0
9	Quyonchilik	5	105,0	X	X	2	42,0
10	Kompyuter xizmatlari	5	83,0	X	X	9	149,5
11	Oziq-ovqat va xomashyoni qayta ishlash	57	1082,3	X	X	37	702,6
12	Parrandachilik	41	1431,2	9	314,2	34	1186,9
13	Mototransport	57	1549,5	5	165,0	74	2011,7

[1] https://refocus.uz/arxiv/1-son/274-275.pdf
[2] ATB Agrobank Narpay filiali, ATB Xalq bank Narpay filiali, Mikrokreditbank ATB Oqtosh BXM ma'lumoti

SIR Publishers
CENTER FOR INTERNATIONAL SCIENTIFIC PUBLICATIONS
JOURNAL OF VETERINARY SCIENCE
ISSN(Online): 2984-7966
SJIF Impact Factor | (2023): 5.154 |
Volume-6, Issue-5, Published | 20-12-2023 |

14	Texnika-texnologiya va asbob-uskuna	24	631,3	4	131,5	18	473,5
15	Tikuvchilik	153	2492,8	5	111,0	168	2737,2
16	Uy bog‘chalarini jixozlash yo‘nalishi	11	293,2	X	X	17	453,2
17	Hunarmandchilik	5	150,0	X	X	2	60
18	Chorva mollari	49	1125,2	X	X	51	1171,2
19	Qo‘ychilik	37	1083,6	X	X	8	234,3
20	Sartaroshxona xizmati	X	X	X	X	2	40,0
Jami		**1171**	**27 697,0**	**89**	**2002,5**	**1013**	**23 031,8**

Tadbirkorlik bilan shug‘ullanishni ixtiyor etgan aholiga imtiyozli kreditlar ajratish quyidagi miqdorlarda va quyidagi mas‘ul tashkilotlar tomonidan olib boriladi:
Hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish bo‘yicha sektor rahbarlari va mahalla fuqarolar yig‘inlari tavsiyanomalari asosida eng kam ish haqining 150 baravari miqdorida imtiyozli kreditlar berilishi yo‘lga qo‘yiladi.
O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishni qo‘llab-quvvatlash davlat jamg‘armasi “Har bir oila - tadbirkor” dasturi doirasida tadbirkorlik faoliyati subyektlariga ajratiladigan kreditlarga ustuvor ravishda kafilliklar va foiz harajatlarini qoplash uchun kompensatsiyalar ajratadi.
“Oilaviy tadbirkorlik to‘g‘risida”gi Qonunning 1-moddasiga muvofiq oilaviy tadbirkorlik oila a‘zolari tomonidan tavakkal qilib va o‘z mulkiy javobgarligi ostida daromad (foyda) olish maqsadida amalga oshiriladigan tashabbuskorlik faoliyati bo‘lib, o‘z ishtirokchilarining ixtiyoriyligiga asoslanadi. Oilaviy tadbirkorlik yuridik shaxs tashkil etgan yoki tashkil etmagan holda amalga oshirilishi mumkin. Yuridik shaxs tashkil etgan holda amalga oshiriladigan oilaviy tadbirkorlikning tashkiliy-huquqiy shakli oilaviy korxonadir. Yuridik shaxs tashkil etmagan holda oilaviy tadbirkorlik qonun hujjatlarida belgilangan tartibda amalga oshiriladi.

2022-yilda Narpay tumanida O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 20-dekabrdagi PQ-55-sonli qaroriga asosan ajratilgan imtiyozli kreditlar to‘g‘risida[3]
(6-jadval)

№	**Ajratilgan imtiyozli kreditlar maqsadi**	**Bank nomi**					
		Agrobank ATB Narpay filali		**Mikrokreditbank ATB Oktosh BXM**		**Xalq banki ATB Narpay filiali**	
		Soni	**So‘mmasi,** *(mln.so‘m)*	**Soni**	**So‘mmasi,** *(mln.so‘m)*	**Soni**	**So‘mmasi,** *(mln.so‘m)*
1	Aylanma mablag‘larni to‘ldirishga	1	100,0	X	X	1	225,0
2	Asalarichilik	39	1 007,9	5	125,5	30	777,0
3	Baliqchilik	17	418,8	1	33,0	4	118,9
4	Bog‘dorchilik	4	95,4	1	150,0	5	165,0
5	Ikkilamchi maqsadlarga	20	121,0	4	36,2	20	113,8

[3] “Online-mahalla.uz” platformasi ma‘lumoti 2023-yil 1-yanvar

SIR Publishers
CENTER FOR INTERNATIONAL SCIENTIFIC PUBLICATIONS
JOURNAL OF VETERINARY SCIENCE
ISSN(Online): 2984-7966
SJIF Impact Factor | (2023): 5.154 |
Volume-6, Issue-5, Published | 20-12-2023 |

	(Yem-xashak, dori-darmon, mineral o‘g‘it, kimyoviy vosita va boshqalar)						
6	Issiqxona	238	652,1	22	585,6	148	4 228,5
7	Ishlab chiqarish yo‘nalishi	2	245,0	1	225,0	1	33,0
8	Qishloq xo‘jaligi texnikasi va asbob-uskunalari	50	1 204,7	8	211,0	56	1 211,0
9	Quyonchilik	3	42,0	**X**	**X**	3	77,8
10	Limonchilik	7	1 786,9	**X**	**X**	4	129,0
11	Oziq-ovqat va xomashyoni qayta ishlash	24	619,9	7	172,4	32	752,8
12	Parrandachilik	77	1 788,2	20	539,4	76	2 101,7
13	Sabzavotlar, poliz ekinlari, dukkakli va moyli o‘simliklar	17	95,0	**X**	**X**	4	19,9
14	Texnika-texnologiya va asbob-uskuna	209	5 463,8	79	2 232,3	246	7 045,3
15	Tikuvchilik	190	2 154,4	49	866,9	221	2 852,9
16	Xizmat ko‘rsatish	44	973,7	19	390,5	46	1 210,8
17	Hunarmandchilik	11	323,3	19	529,5	36	1 070,6
18	Chorvachilik	200	5 020,5	22	434,6	63	1 923,8
Jami		**1 153**	**26373,9**	**257**	**6 532,2**	**996**	**24 057,4**

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI.

1. 2020-yil 26-martdagi “Iqtisodiyotni kambag‘allikni qisqartirishga oid Davlat siyosatini tubdan yangilash chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-5975-sonli farmoni

2. 2020-yil 26-martda O‘zbekiston Respublikasi Respublikasi “Iqtisodiy taraqqiyot va kambag‘allikni qisqartirish vazirligi hamda uning tizim tashkilotlari faoliyatini tashkil etish to‘g‘risida”gi qarorlar

3. Mardiyevna, S. G., & Abdusamatovich, J. J. (2022). SANOAT 4.0 KONSEPSIYASI VA UNGA TA’SIR ETUVCHI RISKLAR. *Current Issues of Bio Economics and Digitalization in the Sustainable Development of Regions*, 712-721.

4. Пардаева, О. М., & Жавманов, Ж. А. (2023). СНИЖЕНИЕ УРОВНЯ БЕЗРАБОТИЦЫ ПУТЕМ ВОВЛЕЧЕНИЯ НАСЕЛЕНИЯ НА САМОЗАНЯТОСТЬ. *PEDAGOG*, *6*(4), 568-574.

JOURNAL OF VETERINARY SCIENCE
ISSN(Online): 2984-7966
SJIF Impact Factor | (2023): 5.154 |
Volume-6, Issue-5, Published | 20-12-2023 |

5. Жавманов, Ж. А., & Уралов, Б. М. (2023). МЕТОДОЛОГИЯ ОЦЕНКИ И ИЗМЕРЕНИЯ БЕДНОСТИ НАСЕЛЕНИЯ. *PEDAGOG*, *6*(11), 237-246.

6. Жавманов, Ж. А., & Муродкулов, Ж. Х. (2023). ФАКТОРЫ БЕДНОСТИ В СТРАНАХ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ. *PEDAGOG*, *6*(11), 247-254.

7. Abdusamatovich, J. J. (2023). THE POPULATION WISHES FOR POVERTY REDUCTION AND EMPLOYMENT. *JOURNAL OF ECONOMICS AND BUSINESS MANAGEMENT*, *6*(5), 26-38.

8. Казакова, З. С., & Назарова, М. Ш. (2023). СОСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА В УЗБЕКИСТАНЕ. *Научный Фокус*, *1*(7), 681-686.

9.Васлидинов, Б. В., Саламов, И., & Нурманов, Ш. Х. (2023). МЕВА-САБЗАВОТЧИЛИК КЛАСТЕРЛАРИДА САБЗАВОТ ЕТИШТИРИШ ВА УЛАРНИ РЕНТАБЕЛЛИК ДАРАЖАСИНИ ОШИРИШ. *Научный Фокус*, *1*(7), 687-699.

10. Иштурдиев, Х. А. (2023). СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УЧЕТА ФИНАНСОВЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ В АГРОКЛАСТЕРЕ. *Научный Фокус*, *1*(7), 700-708.

11. Pardayeva, O. M. (2023). O'ZINI O'ZI BAND QILISHNING ISH BILAN TA'MINLANISHDAGI O 'RNI. *The Journal of Economics, Finance and Innovation*, 8-16.

12. Rabbimovna, R. U., & Farxodovna, E. D. (2023). MOLIYA BOZORINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI, ZAMONAVIY TENDENSIYALARI VA ISTIQBOLLARI. *Научный Фокус*, *1*(7), 709-714.

13. Tashmuratovich, E. U. B. (2023). AGROKLASTERLAR SOTISH JARAYONLARIDA SEGMENTAR HISOBOTLARNING AHAMIYATI. *Научный Фокус*, *1*(7), 790-795.

14. Muxammadkulovna, Y. D., Rabbimovna, R. U., & Bakhtiyorovna, N. G. (2023). Organization of Teaching Economics at the University. *Periodica Journal of Modern Philosophy, Social Sciences and Humanities*, *18*, 30-32.

15. Ulugbek, T. E., & Abdimumin, I. A. (2014). Improvement Accounting Of Sales Agricultural Products On Farm Enterprises. *SEA-Practical Application of Science*, (5), 649-654.

16. Eshmuradov, U. T. The methodology of the primary account sales of agricultural products. In *CONSTRUCȚII IDENTITARE-LITERATURA SI STUDII CULTURALE* (pp. 113-118). Editura Vasiliana'98.

17. Eshmuradov, O. T., & Alikulov, A. I. (2022). EVALUATION AND ACCOUNTING OF MATERIAL WORKING CASH IN AGROCLASTERS AS AN

JOURNAL OF VETERINARY SCIENCE
ISSN(Online): 2984-7966
SJIF Impact Factor | (2023): 5.154 |
Volume-6, Issue-5, Published | 20-12-2023 |

OBJECT OF ACCOUNTING. *Academic research in educational sciences*, *3*(Speical Issue 1), 102-109.

18. Khasanov, B. A., Eshboev, U. T., Hasanova, R. B., Mukumov, Z. A., Alikulov, A. I., & Djumanova, A. B. (2019). Calculation of the invested capital profitability in the financial condition analysis process. *International Journal of Advanced Science and Technology*, *28*(14), 42-48.

19. Shodieva, G. M., & Pardaeva, O. M. Problems of family entrepreneurship developing and increasing employment and income of the population and reducing poverty. *Gwalior Management Academy*, *23*(210), 14.

20. Yorbekova, D., & Raximova, U. (2023). MODERN FOUNDATIONS OF TEACHING ECONOMICS IN UNIVERSITY. *Евразийский журнал академических исследований*, *3*(2 Part 4), 173-176.

21. Tashmuratovich, E. U. (2023). ACCOUNTING AND AUDIT IMPROVEMENT OF READY SALE PRODUCTS IN AGROCLUSTER. *The Journal of Economics, Finance and Innovation*, 649-657.

22. Жавманов, Ж. А., Хотамов, А. А. У., & Амонов, С. Т. У. (2023). ПЕРСПЕКТИВЫ ИЗВЕДЕНИЯ НАСЕЛЕНИЯ ОТ БЕДНОСТИ. *JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY BULLETIN*, *6*(5), 193-203.

23. Ulugbek, T. E., & Abdimumin, I. A. (2014). Improvement Accounting Of Sales Agricultural Products On Farm Enterprises. *SEA-Practical Application of Science*, (5), 649-654.

24. Eshmuradov, U. (2014). The methodology of the primary account sales of agriculture products. In *Construcții identitare. Reverberații ale modelului cultural francez în context european şi universal.* (Vol. 2, pp. 113-118).

25. Alikulov, A. I., & Abdushukurov, K. B. (2023). Improving the analysis of financial results in agroclusters. International Bulletin of Applied Science and Technology, 3(9), 310-316.

26. Mamayunusovna, P. O. (2017). Home-based entrepreneurship as a source of revenue generation in the service sector. *International Journal of Innovative Technologies in Economy*, (5 (11)), 16-19.

27. Аликулов, А. И. (2010). Харажатлар ҳисоби ва таҳлилининг назарий ҳамда амалий масалалари. *Монография." Фан ва технология»,- Тошкент, 196.*

28. Ozoda, P., & Shohruh, R. (2023). SOCIO-ECONOMIC CONTENT, CAUSES AND TYPES OF UNEMPLOYMENT. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, *11*(6), 306-309.

29. Alikulov, A. I. (2010). Modern trends in development of cotton production and processing chain in Uzbekistan. *Perspectives of Innovations, Economics and Business, PIEB*, *6*(3), 75-76.

30. Ozoda, P., & Shohruh, R. (2023). ANALYSIS OF UNEMPLOYMENT RATE ASSESSMENT INDICATORS. *Spectrum Journal of Innovation, Reforms and Development*, *16*, 144-147.

31. Ozoda, P., & Shoxrux, R. (2023). DIGITALIZATION OF PUBLIC CATERING IN UZBEKISTAN. *Spectrum Journal of Innovation, Reforms and Development*, *15*, 62-66.

32. Rasul oʻgʻli, U. A., & Ibrohim, S. (2023). KLASTERLARDA SABZAVOT YETISHTIRISH, TASHISH, QAYTA ISHLASH, SOTISH JARAYONLARIDA MENEJMENTI. *JOURNAL OF ECONOMICS AND BUSINESS MANAGEMENT*, *6*(5), 39-46.